

กรมสุขภาพจิต
DEPARTMENT OF MENTAL HEALTH

เข้าใจลูกพูดช้า พัฒนาได้ ง่ายนิดเดียว

(คู่มือ ฝึกพูดเบื้องต้น สำหรับผู้ปกครอง)

จัดทำโดย

นางสาวสินีนารถ สิริสมพัฒน์

นางสาวฐิตินันท์ ดำรงพงศ์ไพบุลย์

งานเวชศาสตร์การสื่อสารความหมาย โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์

ที่ปรึกษา : แพทย์หญิงอนัญญา สันรัชตานันท์
เดือนฉาย แสงรัตนายนต์
อิศราวัลย์ สุดตลอด

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
โรงพยาบาลยูประสาทไทย์ปัลม์
นักวิชาการการศึกษาพิเศษเชี่ยวชาญ
สถาบันราชานุกุล
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลยูประสาทไทย์ปัลม์

เนื้อหาวิชาการ : สนิหนารถ สิริสมพิพัฒน์
จิตินันท์ ดำรงพงศ์ไพบูลย์

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มิถุนายน 2563

จำนวน : 1,500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย : บริษัท คิวคัมเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

คำนำ

ทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ “ภาษาและการพูด” ที่ทำให้เราสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก หรือบอกความต้องการ โดยสื่อสารออกมาทางคำพูดหรือท่าทาง ภาษาและการพูดถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารทำให้เราเข้าใจสิ่งต่างๆ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ในกลุ่มเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางพัฒนาการ ภาวะออทิสติก หรือมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดล่าช้ากว่าวัยประเภทอื่นๆ ปัญหาหลักที่พบคือ ภาษาและการพูดที่ล่าช้ากว่าเด็กวัยเดียวกัน ซึ่งมีความจำเป็นและควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและส่งเสริมภาษาและการสื่อสารให้ตั้งแต่วัยน้อยๆ ตามหลักการที่ว่า **“รู้เร็ว รักษาเร็ว พัฒนาได้เร็ว”**

คู่มือเล่มนี้ได้เรียบเรียงเนื้อหา เทคนิค ขั้นตอนที่สามารถทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ไม่ยากนักจึงเหมาะกับผู้สนใจ หรือผู้ประกอบการที่ต้องการพัฒนาให้ลูกมีภาษาและการพูดได้ใกล้เคียงหรือเป็นไปตามวัย งานเวชศาสตร์การสื่อสารความหมาย โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยบถัมภ์ จึงจัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้ปกครอง ในการฝึกพูดให้ลูกได้อย่างๆ ที่บ้าน โดยเนื้อหาในคู่มือเล่มนี้ ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์และประยุกต์ให้เหมาะกับลูกๆ เพียงสังเกตและเน้นการส่งเสริมทักษะทางภาษาและการพูดให้ตรงกับปัญหาฝึกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอก็จะช่วยให้เด็กพัฒนาได้ดีขึ้น

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาษาและการพูดให้เด็กพัฒนาขึ้นตามวัย และขอเป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองทุกคน

งานเวชศาสตร์การสื่อสารความหมาย
โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยบถัมภ์

พฤษภาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
• การเรียนรู้ภาษาและการพูดในเด็กทั่วไป	1
• พัฒนาการทางภาษาและการพูด	3
• สัญญาณเตือน...เด็กพูดช้า	10
• สาเหตุที่ทำให้เด็กพูดช้า	11
• ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา และการพูดของเด็ก	12
• เทคนิคความรู้ในการฝึกพูดเบื้องต้น	15
• ขั้นตอนการฝึกพูดเบื้องต้น	18
• ตัวอย่างกิจกรรมในการฝึกพูดเบื้องต้น	19

สวัสดี

Hello

การเรียนรู้ภาษาและการพูดในเด็กทั่วไป

เด็กเรียนรู้ภาษาและการพูดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เลี้ยงดูคนรอบข้าง และสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาและการพูดเพื่อติดต่อสื่อสาร เด็กเรียนรู้จากการฟังคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ จนสามารถเชื่อมโยงคำพูดที่ได้ยิน ทำให้เข้าใจความหมายของคำพูดได้ตั้งแต่เด็กยังพูดเองไม่ได้ ภาษาและการพูดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ เด็กไม่ว่าชาติใดภาษาใดต้องมีการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนเช่นเดียวกัน

การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและการพูดในเด็ก

พัฒนาการด้านภาษาของเด็กเกิดขึ้นตั้งแต่เด็กคลอด ระบบประสาทรับความรู้สึกจะถูกกระตุ้นจากการกอดรัดสัมผัส ระบบเสียงและการได้ยินถูกกระตุ้นจากการได้ยินเสียงผู้เลี้ยงดู และระบบการมองเห็นถูกกระตุ้นจากแสงและวัตถุรอบตัว **การกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอจากคนเลี้ยงมีความสำคัญมาก** ถ้าผู้เลี้ยงดูตอบสนองพฤติกรรมของเด็กอย่างเหมาะสม เด็กจะเรียนรู้และค่อยๆ ปรับพฤติกรรมหรือการแสดงออกของตนเองให้สอดคล้องกับผู้เลี้ยงดูจนเกิดเป็นพฤติกรรมการสื่อสาร

ตัวอย่างเช่น หากเด็กอยากกินขนม แล้วสื่อสารโดยการร้องไห้ เด็กได้กินขนม เด็กจะเรียนรู้ว่า ร้องไห้แล้วได้ขนมที่ต้องการ แต่หากผู้เลี้ยงดูปรับเป็นสอนให้เด็กสื่อสารโดยการแบมือขอ ถ้าเด็กอยากกินขนม แล้วสื่อสารโดยการร้องไห้ เราไม่ตอบสนอง แต่ถ้าเด็กสื่อสารโดยการแบมือขอ แล้วได้ขนมที่ต้องการ เด็กจะเรียนรู้แล้วว่า “ร้องไห้” ใช้สื่อสารไม่ได้ อยากกินต้อง “แบมือขอ” เราก็จะได้พฤติกรรมการสื่อสารที่เหมาะสมจากเด็ก เป็นต้น

พัฒนาการทางภาษาและการพูด

ในแต่ละช่วงวัย พัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็กจะแตกต่างกันไป เรามาดูกันดีกว่าว่าแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างไรกันบ้าง พ่อแม่สามารถเรียนรู้จากตารางพัฒนาการนี้ได้ เพื่อประเมินความสามารถของเด็ก จากตารางในแต่ละช่วงอายุจะมีความสามารถที่เด็กต้องทำได้ เมื่อเทียบกับอายุจริงของเด็ก จะเห็นได้ว่าเด็กมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดสมวัยหรือไม่ และยังสามารถดูได้ที่เด็กยังต้องพัฒนาต่อ

พัฒนาการด้านภาษาในช่วงวัยต่างๆ ตั้งแต่ แรกเกิด – 7 ปี

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
0 - 3 เดือน	-ตอบสนองเสียงดังๆ เช่น สะดุ้ง ขยับตัว -หยุดฟังเสียงของเล่น หรือ เสียงที่ไม่คุ้นเคย -สนใจเสียงพูด ขยับ ยิ้ม นิ่งฟัง เสียงแม่	-ร้องด้วยเสียงที่แตกต่างกัน เมื่อหิว เปียก ไม่สบายตัว -ยิ้มและส่งเสียงเมื่อเห็นแม่ หรือคนเลี้ยงดู -ทำเสียงอ้อแอ้ คล้ายสระ เช่น “อูอู”
4 - 6 เดือน	-แยกทิศทางเสียง หันตามเสียง -รับรู้และตอบสนองต่อน้ำเสียง แสดงอารมณ์ที่แตกต่างกันของ ผู้ใหญ่ เช่น กลัวเมื่อผู้ใหญ่ทำ เสียงดุ -หยุดฟังและมองหน้า เวลามีคนพูดคุยด้วย	-หัวเราะเสียงดังเมื่อมีคนหยอก ล้อ -เล่นเสียงโดยใช้อวัยวะในปาก ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะซ้ำๆ เช่น มามา ดาดา ปาปา กากา
7 - 9 เดือน	-ตอบสนองเมื่อถูกเรียกชื่อ เช่น หยุดฟังหรือหันมามอง -มองหาที่มาของเสียง -หยุดเล่นเมื่อถูกดุ -เริ่มทำตามคำสั่งง่ายๆ โดยมี ผู้ใหญ่ทำท่าทางประกอบให้ดู เช่น สวัสดี บ้ายบาย	-ใช้ท่าทางหรือส่งเสียงเรียกให้ ผู้ใหญ่สนใจ หรือ สื่อความต้องการ -เล่นเสียงยังไม่เป็นคำ เกิดเป็น เสียงพยัญชนะหลากหลายมากขึ้น เช่น มาดาปา ปาดา กากา

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
10 – 12 เดือน	-ทำตามคำสั่งง่ายๆ เช่น ยกมือ ตบมือ -เข้าใจคำศัพท์ใกล้ตัวที่ใช้บ่อย เป็นประจำ เช่น ชื่อคนในบ้าน ชื่อสัตว์เลี้ยง -เข้าใจคำห้าม เช่น “ไม่”, “หยุดนะ”	-ใช้ท่าทางร่วมกับเสียงเพื่อเรียกคน สิ่งของ ที่ต้องการให้คนเลี้ยงดูทราบว่าเด็กหมายถึงอะไร -ทำเสียงสูงต่ำ ร่วมกับพูดภาษาเด็ก -ส่ายหน้า หรือ พยักหน้า เพื่อตอบคำถาม -เริ่มพูดคำที่มีความหมาย เมื่ออายุประมาณ 1 ปี
13 – 15 เดือน	-ทำตามคำสั่งที่คุ้นเคยได้มากขึ้นในเหตุการณ์ที่อยู่ตรงหน้า เช่น “สวัสดีคุณป้า” “ไปเอารองเท้ามา” -หันมองหรือชี้คน/สิ่งของเมื่อถูกถาม เช่น “แม่อายุไหน?”	-พูดคำที่มีความหมายปนกับการส่งเสียงที่ฟังไม่เป็นคำ (Jargon) -พยายามร้องเพลงหรือพูดตามแบบ -ชี้ชวนให้ผู้อื่นดูสิ่งที่ตนเองสนใจ -พูดคำเดียวที่มีความหมายได้ 4 – 6 คำ
16 – 18 เดือน	-ชี้หรือระบุดตามคำสั่งได้ 1 – 3 อย่าง -ทำตามคำสั่ง 1 ขั้นตอนที่ไม่มีท่าทางประกอบได้ เช่น “เอาให้แม่” “เอาไปทิ้ง” -สามารถคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจวัตรประจำวัน ทำให้ตอบสนองต่อคำพูดได้ถูกต้อง เช่น “ไปอาบน้ำกัน” “ไปนอนกัน”	-พูดคำเดียวที่มีความหมายได้ 10 – 20 คำ -เล่นเลียนเสียงสิ่งแวดล้อมซ้ำๆ เช่น เสียงรถ เสียงสัตว์ร้อง -บอกความต้องการง่ายๆ ได้ เช่น “เอา” “ไป” “ขอ”

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
19 - 24 เดือน	- รู้จักชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ประมาณ 100 คำ - ชี้อวัยวะ 3-6 อย่าง - เข้าใจคำถามได้มากขึ้น เช่น “นี่อะไร” - ทำตามคำสั่ง 2 ขั้นตอนต่อเนื่องที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น “หยิบช้อนแล้วป้อนข้าวตุ๊กตา”	- พูดคำเดียวที่มีความหมายได้ ประมาณ 50 คำ - เรียกชื่อของเล่น ของใช้ หรือของกินที่ชอบได้เอง - พูดรวมคำเพื่อบอกความต้องการหรือปฏิเสธ เช่น “น้ำอีก” “ไป(เซ)ვენ” “ไม่กิน” - ถามคำถาม “อะไร” ง่ายๆ
2 - 3 ปี	- รู้จักหน้าที่สิ่งของ สังเกตจากการเล่นสมมติ เช่น หยิบช้อนป้อนข้าวตุ๊กตา หยิบหวีมาหวีผมของตุ๊กตา - รู้จักชื่อคนในครอบครัว - เข้าใจพยางค์ในหนังสือได้ถูกต้อง เมื่อสั่งโดยใช้คำกริยาทำทาง หรือหน้าที่สิ่งของ เช่น “ใครกำลังวิ่ง” “อะไรเอาไว้ตัดข้าว” - เข้าใจคำบอกขนาด “เล็ก ใหญ่” - เข้าใจคำบุพบท “ใน นอก” - ทำตามคำสั่งที่มีบุพบทหรือกริยาที่ยากขึ้น เช่น “เอารองเท้าไปวางนอกบ้าน” - ทำตามคำสั่ง 2 ขั้นตอนไม่ต่อเนื่อง เช่น “ถอดรองเท้าแล้วไปเก็บนม”	- พูดวลี หรือประโยคที่ยาว 2 - 3 คำ - ใช้ภาษาพูดแสดงความต้องการมากกว่าทำทาง - ตอบคำถาม “อะไร ใคร ของใคร ที่ไหน” ได้ - บอกความต้องการ และเล่าเรื่องที่สนใจได้สั้นๆ แบบถามคำตอบคำ โดยเรื่องที่เล่ายังไม่มีความต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกัน - บอกชื่อและหน้าที่ของวัตถุ - พูดเรื่องที่กำลังเกิดขึ้น

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
3 - 4 ปี	- เข้าใจคำบุพบท “บน ล่าง” - เข้าใจคำวิเศษณ์มากขึ้น เช่น “สั้น ยาว” “สูง เตี้ย” “อ้วน ผอม” - รู้จัก 4 สี - มองแยกแยะ เข้าใจการเปรียบเทียบ “เหมือนกันและไม่เหมือนกัน” ของสี ขนาด และสิ่งของ - รู้จักการจัดหมวดหมู่ สัตว์ ของกิน ของใช้ - เข้าใจเหตุผลเมื่ออธิบายง่ายๆ ได้ เช่น “เล่นข้างนอกไม่ได้ เพราะว่าฝนตก” - เข้าใจความหมายของประโยคปฏิเสธ เช่น “ชิ้นที่ไม่ได้อยู่บนต้นไม้”	- ใช้วลี และประโยคง่ายๆ เพื่อบอกความคิด ความต้องการ - ใช้ประโยคที่มีความยาวเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย คำนาม กริยา วิเศษณ์ และ สรรพนาม - ใช้คำเชื่อม “แต่” “แล้ว” “ถ้า” - พูดถึงเรื่องราวที่บ้านและโรงเรียนได้เมื่อถูกกระตุ้นถาม - สามารถโต้ตอบกลับไปกลับมาในเรื่องเดียวกันได้ช่วงสั้นๆ - ถามคำถาม “ใคร อะไร ที่ไหน” - ตอบคำถาม “ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร” ได้ เช่น “ทำไมต้องไปโรงเรียน” “หนูมาโรงเรียนอย่างไร” - ใช้ประโยคเพื่อชักชวน เช่น “มาเล่นกันเถอะ” - สามารถนับจำนวนได้
4 - 5 ปี	- เข้าใจคำ/วลี/ประโยคที่ซับซ้อนในการสนทนา เช่น “ขอรถสีน้ำเงินที่ไม่อยู่ในกล่อง” “ไปหยิบแก้วใบใหญ่”	- ประโยคที่พูดมีความยาวคล้ายผู้ใหญ่ มีการใช้คำเชื่อมประโยคซับซ้อนมากขึ้น เช่น “หนูมีดินสอสีส้มแต่ไม่มีสีเหลือง”

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
	-ทำตามคำสั่ง 3 ขั้นตอน เช่น “ถ้าจะออกไปเล่นข้างนอก ช่วยเอากล่องนี้ไปให้คุณลุงก่อน” -เปรียบเทียบสิ่งของมากกว่า 3 สิ่ง เช่น “มากที่สุด” -เข้าใจรูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผล -ฟังนิทานสั้นๆ และตอบคำถามง่ายๆ เกี่ยวกับนิทานได้ -เข้าใจคำศัพท์ “หนัก เบา” “ดัง เบา”	-“หนูแปรงฟันวันละ 2 ครั้ง ตอนเช้าและก่อนนอน” -ใช้คำเชื่อม “เพราะว่า” “แล้วก็” -ถามคำถาม “ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร” -สามารถตอบคำถาม บรรยายเหตุการณ์ อธิบายเหตุผล คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้โดยไม่มีสิ่งของหรือภาพแนะ เช่น “ถ้าหนูไม่ทำการบ้านจะเกิดอะไรขึ้น” -เล่าเรื่องโดยมีเนื้อหาต่อเนื่องกัน แต่ไม่มีการสรุปหรือตอนจบของเรื่องที่เล่า -รู้จักพูดเปรียบเทียบ “มากกว่า” “ที่สุด” เช่น “หนูรักแม่มากที่สุด” -บอกความต้องการโดยใช้ประโยคขอหรือ “แม่ครับ ขอรถได้ไหมครับ” -บอกข้อจริงตนเองได้
5 - 6 ปี	-เข้าใจลำดับเวลา ก่อน หลัง เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ -เข้าใจซ้าย-ขวา -ท่องจำพยัญชนะได้ -รู้จักความหมายของป้าย/สัญลักษณ์ เช่น เซว่น	-เล่าเรื่องที่คุ้นเคย ค่อยแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ -เล่าเรื่องเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ -เล่าเรื่องในอดีตและปัจจุบันได้ -ตอบคำถามที่เป็นเหตุเป็นผล เริ่มบอกเหตุผลได้หลากหลาย

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
6 - 7 ปี	- เข้าใจกฎไวยากรณ์ - เข้าใจคุณลักษณะของสิ่งของว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เช่น “มือกับเท้าเหมือน/ต่างกันอย่างไร” - เข้าใจฤดูกาล - เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เช่น ย่าเป็นแม่ของพ่อ	- รู้จักใช้คำเปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง ลักษณะ เช่น “1 กับ 4 เป็นตัวเลขเหมือนกัน แต่ 4 มากกว่า 1” - เล่าเรื่องจากประสบการณ์ ดึงเนื้อหาสำคัญ และลำดับเหตุการณ์ได้

อ้างอิง :

วรวรรณ วัฒนวงศ์สว่าง, 2555

สุมาลี ดีจงกิจ, นิตยา เกษมโกสินทร์, วรวรรณ วัฒนวงศ์สว่าง. 2550

สัญญาณเตือน...เด็กพูดช้า

อายุ	อาการแสดงเตือน
3 เดือน	ไม่ตอบสนองต่อเสียงพูดของพ่อแม่ และเสียงต่างๆ
6 เดือน	ไม่เปล่งเสียงใดๆ ออกมาเลย ไม่เล่นเสียง
1 ปี	ไม่บอก หรือไม่แสดงความต้องการ
1 ปีครึ่ง	ยังไม่เข้าใจความหมายของคำง่ายๆ หรือ ไม่สามารถทำตามคำสั่งง่ายๆ ได้
2 ปี	ยังไม่พูดคำที่มีความหมาย
3 ปี	ไม่สามารถพูดเป็นประโยคยาว 3-4 คำต่อกัน ไม่พูดตอบคำถาม

สาเหตุที่ทำให้เด็กพูดช้า

1. เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาหรือปัญญาอ่อน
2. เด็กสมองพิการ
3. เด็กกลุ่มอาการออทิสติกอาการแสดงส่วนใหญ่คือ เด็กจะมีปัญหาพูดได้ช้ากว่าวัยหรืออาจจะเคยพูดออกเสียงได้ในช่วงอายุ 1.6-2 ปีแล้วหยุดพูดไป
4. เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยิน ดังนั้นพ่อแม่จึงควรพาเด็กไปรับการตรวจการได้ยินก่อน หากเด็กพบปัญหาจะต้องรับการแก้ไขจากนักแก้ไขการได้ยินแล้วจึงมากระตุ้นการพูดต่อได้
5. เด็กที่ขาดการกระตุ้น (ไม่ได้มีใครอื่นร่วม)
 - เด็กที่ถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว เด็กที่ดูโทรทัศน์หรือเล่นเกมโทรศัพท์มากๆ ไม่ค่อยมีคนพูดคุยด้วย
 - เด็กที่ผู้ปกครองเอาใจใส่มากเกินไป ตามใจ รู้ใจเด็ก ตอบสนองให้ก่อนเด็กจะสื่อสาร ทำให้เด็กขาดโอกาสในการสื่อสาร
 - เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใช้หลายภาษา จึงทำให้เกิดความสับสนได้
 - เด็กที่เจ็บป่วยนานๆ หรืออยู่ในสถานสงเคราะห์ที่ไม่ค่อยมีการสนทนาสื่อสาร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา และการพูดของเด็ก

1. ตัวเด็ก

- **แรงจูงใจ** : เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการสื่อสาร อยากพูด อยากคุย อยากเล่าเรื่องราว หากเด็กขาดแรงจูงใจ ไม่รู้สึกรว่าการสื่อสารเป็นเรื่องจำเป็น เด็กก็จะไม่มีความพยายามและความอยากที่จะเรียนรู้ ทำให้กระบวนการการเรียนรู้ภาษาหยุดชะงัก หรือดำเนินต่อไปได้ยาก การสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก
- **ความพร้อม** : สภาวะร่างกายและจิตใจที่พร้อมต่อการเรียนรู้ ไม่ง่วง หรือหิว ไม่เจ็บป่วย ไม่วิตกกังวล ไม่กดดัน ร่างแข็งแรง อารมณ์ดี เป็นพื้นฐานของการที่เด็กอยากออกไปสำรวจโลก และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- **ช่วงความสนใจ** : หมายถึงระยะเวลาที่เด็กใช้ในการสนใจสิ่งๆ หนึ่ง หรือกิจกรรมอย่างหนึ่ง เด็กต้องมีความสนใจที่ต่อเนื่องยาวนาน เพียงพอที่จะสังเกตและเรียนรู้ จึงจะทำให้เด็กจดจำและนำมาใช้ได้
- **โรค / ภาวะ** : อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ซึ่งอาจต้องได้รับการแก้ไข หรือฟื้นฟูให้ดีขึ้น

2. ผู้เลี้ยงดู

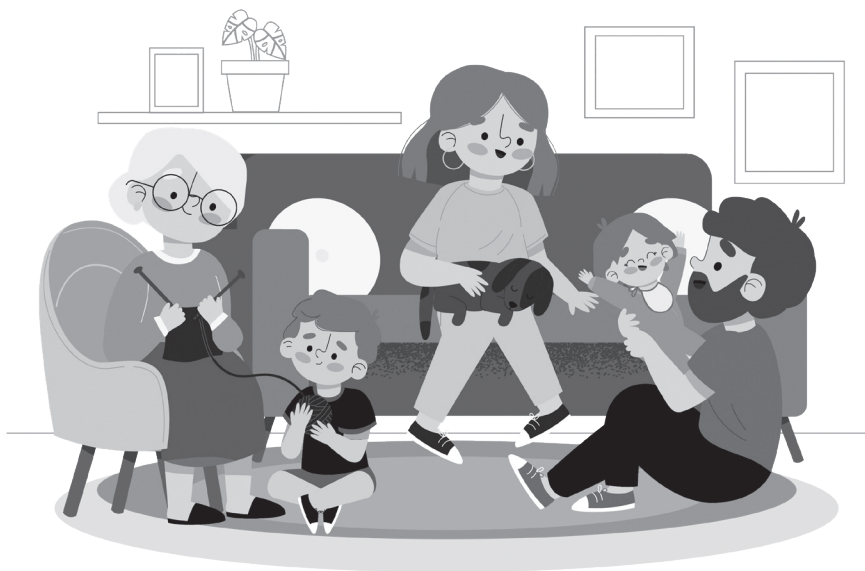
- **ความใส่ใจและความสม่ำเสมอ :** ความตั้งใจและกระตือรือร้นในการช่วยเหลือเด็ก เป็นสิ่งแรกที่ผู้ปกครองควรมี จึงจะทำให้เกิดความพยายาม ขวนขวายหาวิธีมาช่วยเหลือเด็ก หากไม่มีความสนใจใส่ใจ เด็กก็จะยิ่งขาดโอกาสในการเรียนรู้
- **สัมพันธภาพ :** ความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก จะทำให้เด็กผ่อนคลาย ลดความเครียดหรือวิตกกังวลได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กอยากที่จะเข้าหา และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กล้าถามกล้าพูด รู้สึกอุ่นใจ
- **ลักษณะ / บุคลิก :** ลักษณะท่าทางในการพูดคุยกับเด็กที่เป็นไปในทางบวก ยิ้มแย้มแจ่มใส ใจเย็น เข้าใจ เป็นทั้งเพื่อนและผู้ปกครอง จะทำให้เด็กอยากจะทำตามพูดคุยด้วย แต่ก็มีขอบเขตพออยู่ในที่
- **ความสามารถ :**
 - ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก ทั้งภาวะความเจ็บป่วยที่เด็กเป็น และพัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็ก
 - ผู้ปกครองมีทักษะในการกระตุ้นเพื่อนำมาช่วยเหลือเด็ก ทั้งสองความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้มากขึ้นได้

3. สภาพแวดล้อม

- เด็กจะเรียนรู้ได้ดีในสถานที่ที่คุ้นเคย ให้ความรู้สึกปลอดภัย ไม่อึดอัด รุนแรง สิ่งของรอบข้างไม่มากเกินไปจนทำให้เด็กอึดอัด อากาศถ่ายเท โปร่งสบาย ซึ่งเหล่านี้ สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยมากมายที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก สิ่งที่คุณปกครองควรทำจึงเป็นการแก้ไขปัจจัยที่เป็นปัญหา และสร้างเสริมปัจจัยที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเด็กได้อย่างเต็มที่

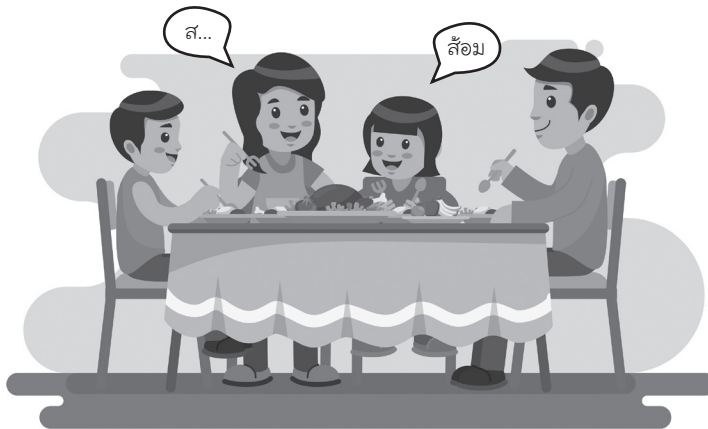

เทคนิคความรู้ในการฝึกพูดเบื้องต้น

เทคนิคในการฝึกพูดเบื้องต้นนั้นมีหลายวิธี วิธีที่สามารถทำได้ง่ายคือการสอนคำศัพท์ตรงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้เด็กเรียนรู้และเชื่อมโยงคำศัพท์นั้นๆ ได้อย่างเข้าใจ เช่น การสอนคำศัพท์แทรกระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

- หากกำลังทานอาหาร เราก็จะสอนคำศัพท์หมวดของใช้ในครัว, ชื่ออาหาร
- หากเรากำลังอาบน้ำ ก็สอนคำศัพท์ที่อยู่ในห้องน้ำได้ เป็นต้น

มีอีกสิ่งที่สำคัญ ซึ่งเราถือว่าเป็นงานหรือหน้าที่ของเด็ก นั่นก็คือ การเล่น เมื่อเกิดความสนุกสนาน ความสนใจร่วมกัน เด็กก็พร้อมจะเรียนรู้ แต่ก็ต้องเป็นการเล่นสนุกอย่างมีเป้าหมาย

จะสอนภาษาผ่านการเล่นได้อย่างไร?

1. ผู้ปกครองควรลงไปเล่นร่วมกับเด็ก ไม่ปล่อยให้เด็กเล่นคนเดียว เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษาและการสื่อสาร ถ้ามีเด็กมาเล่นด้วยกันเป็นกลุ่มจะยิ่งดีมาก เพราะเด็กจะเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบกันและกันด้วย
2. เล่นทีละอย่าง จำนวนของเล่นไม่ควรมีมากเกินไป ไม่เทของเล่นหมดทั้งตะกร้า เพราะเด็กจะวอกแวกได้
3. การเล่นควรมีการผลัดกันเล่น เช่น โยนบอลกลับไปกลับมา ผลัดกันใส่ของเล่น ผลัดกันตักข้าวป้อนตุ๊กตา แบ่งบทบาทการเล่น มีพ่อ – แม่ ลูกค้า – แม่ค้า เพื่อให้เข้าใจการสื่อสารกลับไปกลับมา
4. สอนภาษาระหว่างการเล่น ให้เหมาะสมกับความสามารถเด็ก เช่น
 - โยนบอล : อาจถามว่า “พร้อมมั๊ย”, “ให้ทำอะไร”, “ให้ใคร”, “ต่อไปตาใคร” หรือจะเป็นการเพิ่มคำศัพท์เช่น “บอล”, “โยน”, “รับ” เป็นต้น
 - เล่นตุ๊กตาสัตว์ : อาจจะเป็นการสอนชื่อสัตว์ แล้วถามทวน เช่น “เอ...นี่ตัวอะไร” “ตัวอะไรเดินมาแล้ว” หรือ “เอาตัวอะไรดี” เป็นต้น

วิธีการพูดกับเด็ก

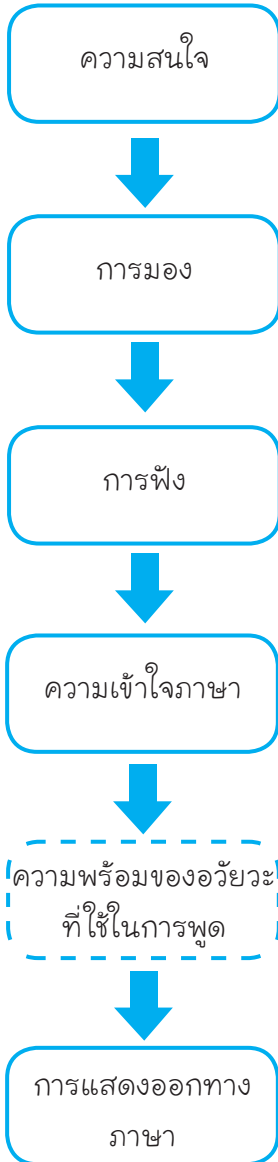
1. ยืน / นั่งอยู่ในระดับเดียวกับเด็ก ไม่อยู่สูงกว่า หรือต่ำกว่าระดับสายตาเด็ก
2. สบตาขณะพูด
3. พูดช้าๆ สั้นๆ เน้นคำที่ต้องการสอน หากพูดยาวเกินไป เด็กไม่เข้าใจ ไม่สามารถจับคำเพื่อเลียนแบบในการสื่อสารได้
4. ใช้คำที่ง่าย เด็กสามารถนำไปใช้ได้จริง
5. มีท่าทางประกอบการพูดที่ตรงสถานการณ์
6. ถ้าเด็กตอบสนอง เช่น ทำท่าทาง ส่งเสียง หรือพูดตาม ผู้ปกครองควรตอบสนองการสื่อสารของเด็กทันที

เทคนิคสำหรับผู้ปกครองที่สามารถนำไปใช้กับเด็กๆ ได้ คือ **“หัวใจที่ทำให้เด็กอยากพูด อยากสื่อสารมากขึ้น”**

1. **“สังเกต”** สังเกตสิ่งที่เด็กสนใจ ดูการสื่อสารของเด็ก แล้วสนใจสิ่งนั้นด้วยกัน
2. **“รอคอย”** รอคอยการสื่อสารจากเด็ก ลดการรู้ใจ อย่าเพิ่งรีบบอกคำตอบ
3. **“ฟัง”** ตั้งใจฟังคำหรือท่าทางที่เด็กสื่อสาร ให้แรงเสริม/คำชม

ขั้นตอนการฝึกพูดเบื้องต้น

“ความสนใจ” เป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนรู้ ควรเริ่มต้นจากสิ่ง que เด็กสนใจ ทำให้เกิดความสนใจร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง และทำให้เกิดความต่อเนื่อง

เด็กต้องมี **“การมอง การสังเกต”** เพื่อให้เด็กสามารถจดจำรูปร่าง ลักษณะ และบันทึกภาพนั้นไว้ในสมอง ซึ่งจะนำไปเชื่อมโยงกับเสียงพูดที่ได้ยินทำให้เข้าใจความหมายของคำ

“การฟัง” คือการ que เด็กสนใจ และรับรู้เสียงต่างๆ ซึ่งจะทำให้เด็กเริ่มแยกแยะคำที่ได้ยิน รวมถึงน้ำเสียงที่แตกต่างกัน พัฒนาเป็นความเข้าใจ

การสอน **“ความเข้าใจความหมายของคำ”** ให้เด็กจะทำให้เด็กจดจำคำศัพท์ และเมื่อเด็กพร้อมที่จะพูด เด็กก็จะสามารถนำคำที่ได้เรียนรู้ออกมาใช้ได้เหมาะสม

“กล้ามเนื้อปากและลิ้นต้องแข็งแรง” ควบคุมน้ำลายไม่ให้ไหล เป่าปากได้ เป็นสิ่งสำคัญในการออกเสียงพูด จึงต้องฝึกความแข็งแรงก่อนเพื่อให้พร้อมสำหรับการออกเสียง พูด และทำให้พูดได้ชัดถ้อยชัดคำ

ขั้นตอนนี้เป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้ที่จะสื่อสารด้วยท่าทางหรือออกเสียงพูด จากการนำคำที่ได้เรียนรู้แล้วมาใช้เป็นคำ วลี หรือประโยค โดยเริ่มจากการเลียนแบบจนเด็กสามารถพูดได้เอง

ตัวอย่างกิจกรรมในการฝึกพูดเบื้องต้น

1. กิจกรรมการสร้างเสริมความสนใจร่วมกัน

เพื่อสร้างความสนใจร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก โดยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจสิ่งแวดลอมที่อยู่รอบตัวและคนรอบข้าง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เด็กเริ่มสนใจและสร้างความต้องการสื่อสารกับคนอื่น

วิธีการ

1. เลือกของเล่นที่เด็กสนใจ ในที่นี้จะยกตัวอย่างการเล่น เป่าฟองสบู่ โดยนั่งตรงหน้าเด็ก เป่าฟองสบู่แล้วชี้引导孩子ก้มองตาม พร้อมพูดบอกโดยใช้น้ำเสียงตื่นเต้น สนุกสนาน เช่น “ดูสิ..ลูกโป่ง!” ถ้าเด็กไม่สนใจ สะกิดเรียก / นำไม้เป่าลูกโป่งไปตรงหน้าเด็กแล้วจึงดึงกลับมา ให้เด็กหันมาสนใจก่อน เมื่อเด็กเริ่มมองตาม ให้เปลี่ยนทิศทางการเป่า แล้วชี้แนะ เช่น “โป่งลอย สูงๆ” เพื่อให้เด็กคงความสนใจต่อเนื่องนานขึ้น แล้วบอก “จับลูกโป่ง” พร้อมกับทำตัวอย่างให้เด็กดู แล้วจับมือเด็กทำบ้าง จากนั้นให้เด็กทำเอง แล้วชวนเล่นต่อเนื่องให้ได้นานที่สุด

2. ของเล่นที่สามารถเคลื่อนไหวได้ เช่น ตุ๊กตาไหลลาน ลูกบอล สามารถนำมาทำกิจกรรมแบบเดียวกันได้ โดยนั่งตรงหน้าเด็ก แล้วเริ่มหมุนตุ๊กตาไหลลานให้เดิน / กลิ้งลูกบอล แล้วชี้ชวนให้เด็กดู เช่น “ไถ่่ว่งๆ” “บอลกลิ้ง..” เป็นต้น

กรณีเด็กไม่มอง ไม่สนใจ ให้เริ่มต้นจากสิ่งที่เด็กชอบ เรียกให้เด็กสนใจด้วยการทำเสียงที่สนุกสนาน พร้อมทั้งนำสิ่งของนั้นไปตรงหน้าเด็ก / เชี่ยมือเด็กเพื่อให้เด็กสนใจ จากนั้นนำของชิ้นนั้นไว้ตรงหน้า พอระดับสายตา เพื่อให้เด็กมองของและมองสบตา ขณะนั้นเป็นเวลาที่ดีที่สุดที่เราสามารถสอนคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ให้กับเด็ก

2. กิจกรรมการสอนความเข้าใจภาษา / คำศัพท์

เพื่อฝึกให้เด็กเรียนรู้ ฟัง และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ เมื่อเด็กจำคำศัพท์ได้และพร้อมที่จะพูด เด็กก็จะสามารถนำคำที่ได้เรียนรู้ออกมาใช้ได้ อย่างเหมาะสม

วิธีการ

1. สอนคำศัพท์จากของจริงที่เห็นบ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กรู้จักชื่อโดยเอาสิ่งของนั้นมาใกล้ๆ หน้าแล้วพูดชื่อคำศัพท์นั้นให้เด็กรู้จัก หลังจากนั้น วางของสิ่งนั้น ให้เด็กชี้ตามที่บอกได้ เช่น สอนคำว่า “เสื่อ” ให้หยิบเสื่อมาใกล้ปาก แล้วพูดว่า “เสื่อ” สอนซ้ำๆ หลังจากนั้น แทรกการทำตามคำสั่ง “หยิบเสื่อ” เพื่อดูว่าเด็กจำได้หรือเข้าใจหรือไม่
2. เมื่อเด็กเริ่มเข้าใจคำศัพท์จากสิ่งของจริงแล้ว สอนคำศัพท์ผ่านบัตรภาพ จะช่วยเพิ่มคำศัพท์ที่หลากหลายให้กับเด็กในหมวดหมู่คำที่เด็กไม่ได้พบเจอบ่อยๆ เช่น สิ่งของ ผลไม้ สัตว์ เป็นต้น
3. แทรกการทำตามคำสั่งโดยให้คำสั่งนั้นๆ มีคำศัพท์ที่ได้สอนไป เพื่อประเมินว่าเด็กเข้าใจหรือไม่ เช่น “หยิบเสื่อ” “ชี้หน้าต่าง” เป็นต้น
4. เพิ่มความยาวและความซับซ้อนของคำสั่ง เช่น “หยิบเสื่อให้แม่” “หยิบแก้วน้ำไปวางบนโต๊ะ” เป็นต้น

3. กิจกรรมการฝึกเคลื่อนไหววัยະที่ใช้ในการพูด

เพื่อฝึกให้เด็กสามารถควบคุมปากและลิ้น ซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญต่อการพูด ให้เคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วและแม่นยำ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการพูด

อุปกรณ์

1. นกหวีด / กระดาษแผ่นเล็กๆ / เทียน / ลูกโป่งปอง / ของเล่นเป่าฟองสบู่
2. ดินสอ / หลอด
3. ขนมที่เด็กชอบ เช่น ช็อกโกแลต น้ำหวาน

วิธีการ

1. ฝึกการควบคุมลมหายใจเพื่อการออกเสียง และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อปากและกระพุ้งแก้ม โดยการฝึกเป่า
 - เริ่มต้นจากการเป่านกหวีด ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ทำเป็นตัวอย่าง เป่านกหวีด เป่าที่มีมือเด็ก สลับกัน เพื่อให้เด็กรับรู้ว่ามีลมออกจากปาก ทำให้เกิดเสียง จากนั้นให้เด็กลองทำ
 - หลังจากเป่านกหวีดได้ ให้ฝึกเป่ากระดาษแผ่นเล็กๆ โดยพับครึ่ง แล้ววางบนหลังมือเด็ก จากนั้นเป่าเป็นตัวอย่าง ให้กระดาษปลิว แล้วให้เด็กทำเอง
 - ฝึกการเป่าโดยใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ เป่าเทียน เป่าลูกโป่งปอง และเป่าฟองสบู่

2. ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อปาก

- ให้เด็กคาบดินสอ / หลอด ด้วยริมฝีปาก (ไม่ใช่ฟันกัด) นับ 1 – 10 ปล่อย แล้วเริ่มทำใหม่ซ้ำๆ
- “เปาะปาก” เสียงดัง ฝึกทำซ้ำๆ
- ฝึกเหยียดปาก – ห่อปาก โดยให้เด็กยิ้ม และทำปากจู๋ส่งจูบ สลับกัน

3. ฝึกการเคลื่อนไหวลิ้น

- ฝึกให้เด็กเลียไม้ไอติม หรือช้อนที่มีขนม, เลียริมฝีปาก โดยนำขนม ที่เด็กชอบมาทาขอบปาก
- ฝึกการขยับลิ้นแตะมุมปาก ซ้าย – ขวา สลับกัน 10 ครั้ง
- ฝึกการขยับลิ้นแตะริมฝีปาก บน – ล่าง สลับกัน 10 ครั้ง
- กรณิทานอาหาร / ขนม เลอะปาก อย่าเพิ่งรีบเช็ด ให้เด็กฝึก เลียก่อน

4. ในเด็กที่มีน้ำลายไหล อย่ารีบเช็ดให้หรืออย่ารีบส่งกระดาษให้เช็ด เพราะจะทำให้เด็กไม่รู้ตัวว่าน้ำลายตัวเองไหลหรืออาจจะไม่ระวัง ให้ใช้การเตือน ให้เด็กกลืนน้ำลายด้วยตนเองก่อน แล้วค่อยเช็ด

* ในกรณีที่เด็กทำการเคลื่อนไหวข้างต้นไม่ได้ด้วยตนเอง ให้ใช้วิธีการนวดกระตุ้น

- นวดปาก

ใช้นิ้วโป้ง นวดตามแนวลูกศร ต่อเนื่องประมาณ 10 รอบในแต่ละท่า

- นวดริมฝีปากบน

เอานิ้วโป้งทั้งสองข้างวางไว้ตรงกลางเหนือปากบน ออกแรงกดพอประมาณ จากนั้นค่อยๆ นวดลงเป็นรูปครึ่งวงกลมจนถึงมุมปาก นวดรอบละ 10 ครั้ง

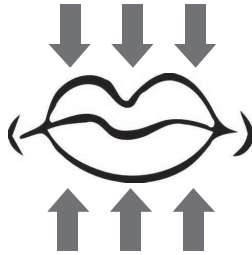
- นวดริมฝีปากล่าง

เอานิ้วโป้งทั้งสองข้างวางไว้ตรงกลางใต้ปากล่าง ออกแรงกดพอประมาณ จากนั้นค่อยๆ นวดขึ้นเป็นรูปครึ่งวงกลมจนถึงมุมปาก นวดรอบละ 10 ครั้ง

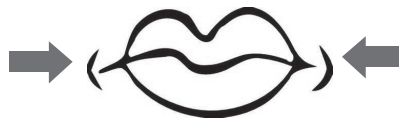

- นวดปิดปาก

ใช้นิ้วโป้งและนิ้วชี้ประกบปากบนและปากล่าง แล้วออกแรงดึงพอประมาณ (ท่าเซนวิช) นวดรอบละ 10 ครั้ง

- นวดห่อปาก

ใช้มือข้างหนึ่งนำนิ้วโป้งและนิ้วชี้แตะแก้มทั้งสองแล้วนวดให้ปากห่อ ออกแรงบีบพอประมาณ ในขณะที่นวดให้เด็กพยายามออกเสียง อุเลียนแบบตามผู้ฝึก เพื่อช่วยเพิ่มการห่อปากมากขึ้น

- นวดกระพุ้งแก้ม

ใช้ นิ้วมือ / แปรงสีฟัน / ผ้าขนหนู เข้าไปในช่องปากของเด็กบริเวณกระพุ้งแก้ม นวดวนเป็นวงกลม ต่อเนื่องประมาณ 10 รอบ ทั้งกระพุ้งแก้มซ้ายและขวา

- นวดลิ้น

ใช้ นิ้วมือ / แปรงสีฟัน / ผ้าขนหนู แตะและกดเบาๆ บริเวณกลางลิ้น แล้วลากลงมาบริเวณปลายลิ้น ต่อเนื่องประมาณ 10 รอบ

4. กิจกรรมการสอนการสื่อสาร

เพื่อกระตุ้นการสื่อสารของเด็กตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการใช้ท่าทางสื่อสาร ซึ่งเป็นพัฒนาการแรกเริ่มที่เด็กใช้เพื่อบอกความต้องการ จากนั้นจึงเป็นการกระตุ้นการเล่นเสียง การออกเสียงเพื่อตอบสนอง การเลียนแบบคำพูด และการพูดสื่อสาร

วิธีการ

1. การสอนการสื่อสารด้วยท่าทาง :

- (1) ชวนเด็กเล่น โดยใช้ของเล่นที่เด็กสนใจ ด้วยท่าที่สนุกสนาน
- (2) เมื่อเด็กเริ่มสนใจ ให้ทำตัวอย่างท่าทางเพื่อสื่อสาร เช่น แบมือขอ กวักมือ โบกมือ ชี้ ฯลฯ เลือกสอนท่าทางให้ตรงสถานการณ์ แล้วรอจังหวะให้เด็กเลียนแบบเพื่อบอกความต้องการ
- (3) ถ้าเด็กทำไม่ได้ ทำตัวอย่างอีกครั้ง แล้วจับมือทำ จากนั้นรอให้เด็กทำด้วยตนเอง

2. การออกเสียง / เล่นเสียง :

- (1) ขณะทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน ฝึกกระตุ้นการเล่นเสียง เริ่มจากทำเป็นตัวอย่างก่อนโดยการทำเสียงวาวว (ใช้มือตีปากเบาๆ พร้อมออกเสียงวาวว) หรือ บรินปาก (เอานิ้วเขียนปากพร้อมทำเสียงбрін) จากนั้นให้เด็กมองเลียนแบบและทำได้เอง
- (2) หากเด็กทำไม่ได้ ให้จับมือเด็กทำไปพร้อมกัน แล้วค่อยๆ ลดการแนะนำ จนเด็กทำได้ด้วยตนเอง

3. การออกเสียงตอบสนอง :

ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อเด็กเริ่มมีการเล่นเสียง สามารถกระตุ้นการทำเสียงโต้ตอบกลับไปกลับมา เช่น ถาม “เอาไหม” แล้วเด็กตอบสนองโดยออกเสียง “อะ” ให้รับชมเพื่อตอบสนองให้รู้ว่าการออกเสียงมีความหมาย ยังไม่ต้องชัดเจนเป็นคำก็ได้

4. การเลียนแบบคำพูด :

(1) ให้เด็กออกเสียงตามเพื่อบอกความต้องการ / บอกชื่อคำศัพท์จากสิ่งของหรือรูปภาพ โดยเราพูดก่อน ใช้คำง่ายๆ สั้นๆ เน้นคำ เช่น “เอา” “ขอ” หรือการสอนคำศัพท์เช่น “หมา” “แมว” “ไก่” แล้วให้เด็กพูดตาม

(2) หากเด็กทำไม่ได้ ช่วยจัดรูปปากให้เด็ก เช่น

- คำว่า “เอา” ให้ช่วยจับปากเด็ก ห่อเข้าหากันพร้อมออกเสียง “เอา”
- คำว่า “หมา” ให้จับริมฝีปากบนและล่างปิดเข้าหากันก่อนออกเสียง “หมา” ในขั้นตอนนี้ เน้นให้เด็กเลียนแบบเสียงและคำง่ายๆ จากคนสอน

5. การใช้คำพูดเพื่อสื่อสาร :

หลังจากเด็กออกเสียงและเลียนแบบเสียงหรือคำง่ายๆ ได้แล้ว กระตุ้นให้เป็นการสื่อสาร โดย

- ถามคำถามให้เด็กตอบ เช่น ผู้ฝึกถาม “เอาไหม” เด็กตอบ “เอา”
- หยิบรูปหรือสิ่งของขึ้นมาแล้วถามว่า “นี่อะไร” เด็กตอบ “หมา”
- ในสถานการณ์ที่เด็กบอกความต้องการ เช่น เด็กพูด “นม” เมื่อต้องการกินนม หรือพูด “เอา” พร้อมมองหรือชี้ไปที่ของเล่น

เคล็ดลับความสำเร็จในการฝึกพูด

1. เมื่อเด็กสามารถทำได้ในแต่ละขั้นตอนต่างๆ สิ่งที่คุณแม่ควรทำ คือ การให้คำชม ซึ่งการชมก็ไม่ได้มีเพียงแต่คำพูด เราอาจจะแสดงออกพร้อมกับท่าทางได้เช่น การปรบมือ, การชูนิ้วโป้ง (เยี่ยม) หรือ การกอด เป็นต้น เพื่อให้เด็กรู้สึกภูมิใจ มั่นใจ มีกำลังใจในการเรียนรู้ต่อไป
2. การตอบสนองที่รวดเร็วกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้คำชมตรงสถานการณ์ ไม่ช้าเกินไป เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่ตนเองทำดีหรือเหมาะสม แล้วเด็กจะพยายามทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีกครั้ง
3. สร้างบรรยากาศที่ดี ไม่บังคับ หรือเร่งเร้า

โดยสรุป การฝึกพูดเบื้องต้นที่บ้าน ผู้ปกครองต้องใจเย็นๆ ให้โอกาสลูก และตนเองในการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน เด็กจะเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป เด็กจะไม่เข้าใจคำศัพท์ หรือจะสามารถพูดได้ภายในวันเดียว ต้องให้เวลาเด็กค่อยๆ เรียนรู้ ค่อยๆ จดจำ ไม่ควรเร่งเร้าหรือบังคับให้เด็กพูด เพราะมันยิ่งทำให้เด็กรู้สึกว่าการพูดไม่น่าเรียนรู้ แต่ควรให้ความสนใจเวลาที่เด็กเริ่มแสดงท่าทางหรือพูดได้ เพื่อให้เด็กเกิดความต้องการอยากพูดอีก แต่วันละวันละหน่อย ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในก้าวเล็กๆ ของผู้ปกครองแล้วค่ะ มาช่วยกันพัฒนาให้ลูกพูดได้กันนะคะ “เมื่อเราเข้าใจ การพัฒนาที่ง่ายนิดเดียว” เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองทุกๆ คนค่ะ

References

- เดือนฉาย แสงรัตนายนนต์. คู่มือฝึกพูดสำหรับผู้ปกครอง (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ปิยอนด์ พับลิชชิง จำกัด, 2555.
- เบญจมาศ พระธานี. ออทิสซึม:การสอนพูดและการรักษาบำบัดแบบสหสาขา วิทยาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย. “พัฒนาการทางภาษาล่าช้า (Language delays),” ในตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก. หน้า 164-166. กรุงเทพมหานคร. บริษัท โฮลิสติก พับลิชชิง จำกัด, 2551.
- รวีวรรณ วัฒนวงศ์สว่าง. เอกสารประกอบการสอนในรายพัฒนาการทาง ภาษาและการพูดในเด็ก, 2555.
- สูตรสำเร็จฝึกลูกพูดเก่ง. ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. รักลูกบุ๊กส์, 2552.
- สุนีย์ มุขเงิน. เอกสารประกอบการสอนในรายวิชาความผิดปกติของการสื่อ ความหมายขั้นแนะนำ, 2555.
- สุมาลี ดิจงกิจ, นิตยา เกษมโกสินทร์, รวีวรรณ วัฒนวงศ์สว่าง. “การสื่อ ความหมาย,” ใน ตำรา โสต ศอ นาสิกวิทยา ฉบับเรียบเรียงใหม่ครั้งที่ 1. หน้า 168-169. กรุงเทพมหานคร. บริษัท โฮลิสติก พับลิชชิง จำกัด, 2550.
- Celeste Roseberry-Mckibbin. An advanced review of speech-language pathology. (2006). (2nd ed.). Austin, Texas : USA.

[illegible]

